

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Codex traditionvm Corbeiensivm

Falcke, Johann Friedrich

Lipsiae ; Gvelpherbyti, 1752

§. 473. De bonis et mansis traditis in villa Haildein intra pagum generalem Angeri et intra pagum Leri, et in villis Werelidde et Sugila intra pagum maiorem Emisgo et intra pagum Agrotingun, nec non ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-36114

Ab anno
1014 vs-
que 1037
regnante
Heinri-
co II.

§. 472.

Tradidit heppid pro propinquo suo rokiero in *pifuffum* (o) XXX iu-
gera et I iurnalem.

§. 473.

In *haildein* (p) LX. laneof pannof et quinq. omni anno tradidit
brun

esse demonstratum censemus diplomate quodam vel testimonio scripti coarctati. Pone autem, id ita esse, atque in diplomate excitato Heinrici IV. mentionem fieri de S. *Benno*, postea episcopo Misnensi, tum quaeritur, quomodo bona in pago Norththuringi sita in manus peruenerint Woldenbergensium comitum. Widekindum Magnum, a quo Woldenbergenses deducimus, aliquid bonorum possedisse in pago Norththuringi, nondum demonstratum esse credimus. Nostra enim ex sententia bona, in pago Norththuringi sita, spectarunt ad progenitores Anhaltinorum, Supplinburgicorum, Sommerchenburgicorum et Walbeccensium comitum. Sed facile ex his nos extricare possumus adfirmantes, *Benno* episcopum appellari consanguineum S. *Bernwardi*, episcopi Hildesheimensis, a quo ille traditus est disciplinae cuiusdam Wigeri. Ex huius disciplina Benno tam repente doctrinae laudibus florere capit, ut omnes aequales suos et condiscipulos eruditione anteciret. Iam vero S. *Bernwardus* erat nepos e filia palatini comitis *Atbelberonis*, vii supra §. 104. not. (w) et §. 188 docuimus. Si ergo Benno episcopus filius non fuit *Frideric*, comitis palatini, quod tamen dubitamus, quia idem palatinus anno 1002 mortuus est, probabilissime *Benno* fuit nepos vel pronepos *Atbelberonis*, Comitis palatini, e femina. Fortasse *Bezaba*, mater Bennonis, erat filia vel *Frideric*, vel *Raginboldi*, vel *Alberti*, filiorum comitis palatini *Atbelberonis*. Id si ostendi posset, dicere liceret, bona, in pago Norththuringi sita, in manus peruenerint Woldenbergensium per feminas. Hisce dictis in mentem quoque nobis reuocare debemus, quae supra §. 355. et 401. de *Bunicone*, *Ricdago* ac *Tancmaro* diximus. E quibus patet, hos dominos, e stirpe Widikindea ortos, bona tenuisse, in pago Ambergi sita, et in primis in villa Uptedi, vix iter vnus horae a castro *Woldenberg* obuia. Vnde fieret porro probabile, Woldenbergenses comites ex eadem stirpe Widikindea fuisse ortos. *Hogerus* ergo pater *Christopovi* si existimatur fuisse filius *Buniconis* V. Widikindei, *Benni* episcopo Misnensi nomen fuisset inditum, ab auo suo petitum. Plura de his exposituri sumus in *Clientela Corbeiensi*.

De villa
Pisuffum
in Ger-
mare
marca,

(o) Villam *Pisuffum* existisse in *Germania* refert abbas Saracho in Registro. *Germania* marcam olim fuisse ad Werram fluium in Landgraviatu Hassiae, et in aliqua parte Thuringiae probare videntur villae *Eskenweg* (Eschwege ad Werram) *Frieda*, *Mulenburga*, *Tutinsoda* et *Sletheim*, de quibus confer celeb. Harenbergii *Histor. Gandersb. diplom.* p. 621. His locis iam Registrum Sarachonis addit *Pisuffum* villam. Illam esse vicum Bishufen non procul ab oppido Witzenhafen in Landgraviatu Hassiae, nondum statuere audemus. Quod si autem res ita esset, ille marcus spatiosa fuisset regio, olimque diuisisset Thuringiam, Hassiam, Franconiam et Saxoniam. Ad quam familiam referendus sit *Heppid*, nondum patet. Forsan inter progenitores eius numerandi sunt duo fratres *Heppid* et *Borchter*, qui, testante §. 86, acquisierunt bona quaedam in Wellithi villa pagi Hessi.

De villa
Haildein
in pago
Leri.

(p) *Haildein* villa tribuitur ab abbate Sarachone pago *Leri*. Designari ergo putamus vicum *Halten*, in comitatu Oldenburgico haud procul a vico Wivelftede situm. Ad *Angariam* eandem spectasse villam, discimus ex eodem Sarachonis Registro. Scripsit enim is ita: *In Angeri in pago Leri in Hailden biligo Wodi et Wenigo omni anno persoluunt LXV. pannos laneos*. Ex quo loco conclusimus, eandem regionem olim fuisse relatam ad Angariam, in occidentali regione sitam. Necessarium igitur non erit, ut in eodem tractu specialem statuamus pagum nomine *Ammeri*, de quo loquuntur diplomata Ottonis II. et III, quae, ex protographis litteris accurate descripta, exhibemus. En illas.

In

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis. Otto diuina fauente clementia imperator augustus omnium fidelium nostrorum praesentium scilicet atque futurorum pie deuotioni pateat quomodo *liudulfus corbeiensis* ecclesiae uenerabilis abbas per fidelem suum legatum *aelberhtum* nomine nobis conquestus est quod predecessores sui eiusdem ecclesiae uidelicet abbates per negligentiam perdidissent quandam preceptionem quam *bludouicus* quondam rex prefato monasterio dedit in qua continebatur squaliter ipse *bludouicus* rex ad monasterium iam dictum in honore sancti stephani protomartyris consecratum tradidit quendam locum *ponteburg* nominatum et omnem decimationem in pago *ammeri* in episcopatu *adalragi* bremensis ecclesiae archiepiscopi sitam et sua preceptione traditionem ipsam confirmauit pro rei tamen firmitate petiit nostram celsitudinem ut nos omnem rem quam prefatus rex preceptione sua prelibato monasterio tradidit de nouo eidem ecclesiae traderemus. Nos uero ob petitionem dilectae contestalis nostrae *theophanu* uidelicet consortis imperii nostri et interuentum fidelium nostrorum *uuilligisi* scilicet moguntine sedis archiepiscopi et *gisilbarii* magadaburgensis uenerabilis sedis archiepiscopi piam petitionem prefati abbatis *liudulfi* benigne suscipientes nostrae dominationis et preceptionis auctoritate prescriptum locum *ponteburg* uocatum omnemque decimationem in predicto pago *ammeri* sitam sicut prefatus rex *bludouicus* precepto suo donauit tradidit ac confirmauit denuo ac nouiter donamus tradimus atque confirmamus et omnibus regia et imperiali potentia ne aliquam controuersiam prefato abbati suisque successoribus in predicto loco et decimatione faciant omnino interdiciamus. Et ut haec nostrae donationis traditio ac confirmatio per futura temporum curricula a cunctis fidelibus firmior habeatur hoc nostre magnitudinis preceptum inde conscriptum sigilli nostri impressione signari iussimus manibus nostrae propriae ut infra uidetur corroborauimus.

et gubernante
Corbeiam
Drutmaro.

Signum

domni ottonis inuictissimi imperatoris augusti.

Hildibaldus episcopus et cancellarius uice uuilligisi archicapellani recognoui.

Sigillum est fractum, adfuisse autem uerum Sigillum, apparet ex fractis.

data XV. id. iulii anno dominicae incarnat. DCCCCLXXXIII. indictione XI. anno uero regni secundi ottonis XXV imperii autem XV. actum ueronae ~~febr. mes.~~ *felix. amen.*

Alterum diploma huius est moduli. En illud,

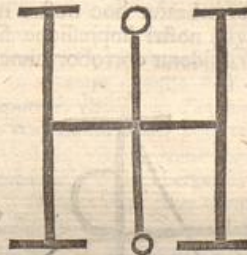
In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis. Otto diuina fauente clementia rex omnium fidelium nostrorum tam praesentium quam futurorum pie deuotioni pateat quomodo uir uenerabilis *ihietmarus corbeiensis* ecclesiae abbas nostris obtutibus praesentauit praeceptum domni geni-

Ttt 2

Ab anno
1014 vs-
que 1037
regnante
Heinri-
co II.

genitoris nostri beatae memoriae *ottonis* imperatoris augusti in quo continebatur qualiter ipse quendam locum *ponteburg*. nominatum a rege *hludouuico* traditum ad praelibatam ecclesiam in honore *sc̄i stephani* protomartyris consecratam omnemq. decimationem in *pago ammeri* dicto et in episcopatu *adaldagi bremensis* ecclesiae archiepiscopi sitam ab eodem rege illuc condonatum sua praeceptione a nouo concessit ac confirmauit pro rei tamen firmitate petiit celsitudinem *nōrām* ut nos denuo traditionem ac genitoris nostri confirmationem praeceptione nostra confirmaremus. cuius uero petitionem pro amore dilectae genetricis *nōrae theophanu* uidelicet imperatricis augustae et interuentione fidelis nostri *uilligisi* moguntinae sedis uenerabilis archiepiscopi benigne suscipientes praescriptum locum *ponteburg* uocatum omnemq. decimationem in praedicto *pago ammeri* sitam, sicut praefatus rex *hludouuicus* antea praecepto suo donauit tradidit ac confirmauit ac postea superius iam dictus genitor *nōr* bonae commemorationis *otto* imperator augustus nouiter per suam praeceptionem donauit ac corroborauit nos hac *nōrae* dominationis ac praeceptionis moderna auctoritate ad praedictam corbeiensem ecclesiam donamus tradimus atq. confirmamus unde et regia omnibus maioribus et minoribus firmiter interdiximus potentia ut praenominato abbati *thietmaro* fideli *nōro* ac suis successoribus nullam in praedicto loco *ponteburg* nuncupato et decimatione supra scripta controuersiam faciant si *nōrae* pietatis regiae commodo frui desiderent. et ut haec *nōrae* donationis traditio ac confirmatio per futura temporum curricula a *nōris* fidelibus firmiter habeatur hoc *nōrae* magnitudinis praeceptum inde conscriptum sigilli nostri impressione signare iussimus manuq. propria ut infra uideatur corroborauimus.

fignum

domni *ottonis* gloriosissimi regis

Hildibaldus ep̄s et cancellarius uice uilligisi archiepiscopi recognoui et *fff*.

data VI. kl. iunii anno dominic. incarnat. DCCCCLXXXVII indictione XV anno autem tertii *ottonis* regnantis quarto. actum corbeia feler amen.

In his diplomatibus locus *Ponteburg* est *Potenburg* in comitatu Oldenburgico. Ab hoc loco se olim comites Oldenburgicos, ante quam dicti sint de Oldenburg ac de Hoja, nominasse dominos de *Potenburg*, recentiores historici aiunt, dicunt, ferunt, perhibent. Sed inter nugas id esse recensendum, quilibet facillime perspicere poterit. Eiusdem loci *Ponteburg* iam meminit Hludouuicus imperator in diplomate sequenti, quod, ex autographo accurate descriptum, huic commentationi inserere uolupte est, quodque, quia characteres litterarum more ueterum elegantissimae et plane singulares sunt, dignum esset, quod aeri incisum daretur: En illud,

In nomine *dn̄i d̄i* et saluatoris nostri *ih̄u Xpi* hludouuicus diuina ordinante prouidentia imperator augustus si sacerdotum ac feruorum *d̄i* petitiones quas nobis pro suis necessitatibus innotuerint ad effectum perducimus non solum imperialem exercemus consuetudinem. uerum etiam ad beate retributionis mercedem talia nobis facta profutura confidimus. Quapropter notum sit omnium fidelium nostrorum solertiae pre-

presentium scilicet & futurorum. quia uir uenerabilis *castus* abba ecclesie quae uocatur *fischechi* cum subiectis ecclesiis in eodem pago *leriga* & cum decima de silua *ammeri* & *ponteburg* & ceteris ecclesiis in *hesiga*

et gubernante Corbeiam Drutmaro.

& *fenkiga* excepta una ecclesia in *saxlinga* qua concessimus ad parrochia sancti pauli reuerti ad locum qui uocatur *mimigernaford* ubi *gerfredus* episcopus praesse uidetur. ueniens ad nos petiit celsitudinem nostram ut ipsum sanctum locum pro mercedis nostre augmento sub nostra defensione & emunitatis tuitione reciperemus. cuius petitioni pro diuino amore adfensimus et ita in omnibus qui iuste et rationabiliter petiit per hanc nostram auctoritatem confirmare studuimus. praecipientes ergo iubemus ut nullus iudex publicus neque quislibet ex iudiciaria potestate seu aliquis ex fidelibus sanctae dei ecclesiae ac nostris in ecclesiis aut loca uel agros seu reliquas possessiones quas moderno tempore iuste & rationabiliter possidere uidetur in quibuslibet pagis & territoriis sitis uel quicquid etiam deinceps propter diuinum amorem conlatum fuerit. ad causas audiendas uel freda exigenda aut mansiones uel paratas faciendas aut homines ipsius ecclesiae tam ingenuos quam et seruos iniuste distringendos aut ullas redibitiones uel inlicitas occasiones requirendas ullo unquam tempore ingredi audeat vel exactare presumat. quidquid autem de rebus praefate ecclesiae fiscus sperare potuerit totum nos pro diuino amore concedimus ut perennibus temporibus in alimonia pauperum et stipendia seruorum dei ibidem deo famulantium proficiat in augmentum. quatenus ipsi seruis dei qui ibi deo famulari uidentur pro nobis & coniuge proleque nostra & stabilitate totius imperii nostri a deo nobis concessi atque conseruandi iugiter deum misericordiam exorare delectet. & praedictam uero abbatiam illius circumquaque per diuersos pagos sitam. nemo fidelium nostrorum ei exinde aliquid abstrahere aut prohibere praesumat. quin ei liceat per hanc nostram auctoritatem uerbum praedicationis domino auxiliante exercere et ministerium suum pleniter peragere. Et ut haec auctoritas nostris futurisque temporibus domino protegente ualeat inconuulsa manere manu propria subscripsimus et anuli nostri impressione signari iussimus.

signum hludouici serenissimi imperatoris.

durandus diaconus ad uicem helisachar regnouit et *fff*

Sigillum simillimum est ei, quod exhibuimus supra in Tab. I.

data V. non. sept. ann. imperii nostri VIII. indictione XIII. actum aquisgranum palatio regio in dei nomine feliciter amen.

Pagum *Leriga*, qui in hoc diplomate memoratur, esse *Leri*, iam supra (§. 35) indicauimus, testimonio regis Hludouici praemuniti. Ex eo perspicitur, pagum *Ammeri* idem denotare, quod *Angeri*. Idem enim locus *Ponteburg*, qui in Ottonum diplomatibus tribuitur pago *Ammeri*, in Hludouici litteris refertur ad pagum *Angeri*. Id factum non esset, si pagus *Ammeri* fuisset pagus specialis. Diu autem eadem regio nomen retinuit. Heinrich IV. solum *Eschenbrock*, in pago *Ammeri* situm, concedit archiepiscopo Bremensi, atque in eodem pago *Ammini* (lege *Angeri* seu *Ammeri*) anno 1059 basilicam, in loco *Rastede* sitam, extruxerunt Hugo (lege *Huno*, quod est contractum ex *Hunoldo*, qui vel *Reinholdi* vel *Bernhardi* filius fuisse uidetur, ab auo ita dictus) eiusque uxor *Guilla*, testantibus litteris Hamburgensis archiepiscopi in *Lunigr Reichs-Archiv Spic. Eccles. P. I. Anhang* p. 84. Patet autem inde, auctorem Chronici *Rastadensis* T. II. S. R. G. Meibomii p. 89 minus uero congruentia praedicasse, perhibentem, eodem tempore, quo nobilis homo et generosus comes *Huno* cum herede suo *Frederico* monasterium in *Rastede* fundarunt, nullam basilicam in tota *Ambria* siue terra *Ammirorum*, praeterquam in *Wiuellstede*, obuiam fuisse. Diploma

A Registro abbatis Sarathonis

Secundum Registro

Ab anno 1014 vique 1037 regnante Heinrico II.

brun clericus et pro fratre suo bernhardo mansum et XXX iugera in uillis *uerellidde* (q) et *sugila*.

§. 474.

Tradidit franco pro fratre suo immed in *afikinthorpe* (r) LX. II iurales et unum mancipium.

§. 475.

ma enim Hludouici iam mentionem fecit ecclesie in Saxlinga. Credimus ergo, eundem auctorem fidem decoxisse, dum l. c. asseruit, *Hunonis* patrem fuisse *Udonem* marchionem et matrem *Idam*, nec non sororem *Hunonis* fuisse *Rixam*, ex qua natus sit *Egilmarus*, fater comitum de Oldenburg. Marchiones Stadenfes, ad quos referendus est *Udo*, in Rustringia, Stedingia, Laringia atque Ambria bona sua hereditaria possedisse, licet sic auctor Chron. Rastad. l. c. praedicer, omnino negamus, necdum a quoquam demonstratum esse censemus. Quamuis enim Henricus IV Adalberto Hemmaburgensi archiepiscopo in diplomate apud Lindenbrogium n. 27. p. 142. obuius et ad annum 1062 Ratisbonae promulgato, tradiderit, *Udonis* marchionis comitatum in *Angeri* fuisse situm; ex eo tamen non sequitur, designari *Angariam* in occidentali regione nostramque Ambriam. Procul dubio sita erat *Angaria* illa in orientali regione, ad quam v. g. spectabat Wimodia pagus. Perperam ergo *Udonem* historici haecenus nominarunt *archicomitem Rustringie* atque *Ambria*. Pagus enim *Riuistri* quamuis ad Bremenfem relatus fuerit episcopatum, ipse inter Frefonam pagos tamen recensetur ab auctore vitae Hludouici pii. In Frefia autem marchionatum fuisse vllum, e veterum chartis et documentis nondum licuit vlli demonstrare.

De villis Werelidde et Sugila in pago Emisgo.

(q) *Werelidde* et *Sugila* villas collocat abbas noster Saracho in *Emisgo* in pago *Agrotungu*. Sine dubio designat vicos *Werle* et *Sogel*, in inferiori episcopatu Monasteriensi, vulgo dicto das Emsland sitos. *Emisgo* poni ab abbate pro pago maiori, qui pagum specialem *Agrotungu* sub se comprehenderit, res ipsa loquitur. Patet autem ex his donis, *Brunonem* clericum eundem fuisse, qui supra (§. 464) bona quaedam tradidit in pago *Agrotungu* in villis *Hwinni* et *Linthi* sita, eundemque e familia quadam illustri ortum traxisse, cum in diuersis pagis atque in meditullio comitatus Oldenburgici bona hereditaria tenuerit. Ad quam ergo aliam familiam eundem referamus, quaeso, quam ad Oldenburgensem? Magna itaque cum veritatis specie nos illum filium dixisse *Hunoldi III*, omnino arbitramur.

De villa Afikinthorpe in pago Emisgo.

(r) Teste Sarachone in Registro B. et P. A. C. villa *Afikinthorpe* erat posita in *Emisgo* in pago *Laingo*. Patet ex hoc primum, *Emisgo* fuisse pagum maiorem, et deinde in Emslandia obuium fuisse pagum *Laingo*. Diuersus itaque hic *pagus Laingo* esse debuit primo a pago *Logne* in principatu Göttingensi, deinde a pago *Lagingo* in praefectura Wolpe, tum a pago *Laingo* in ducatu Luneburgico circa locum Soltow, et denique a pago *Laginacowe* in Landgraviatu Hassiae ad flumen Lanam. Per *Afikinthorpe* designari vicum *Afchendorp* in Monasteriensi episcopatu non procul ab Herbirum ad Emisam fluuium, est probabilissimum. Ad quam vero familiam spectauerint *Franco* eiusque frater *Immed*, id nondum patet. *Immedi* tamen nomen indicare videtur, eos ad tribum Immedingam et stirpem Widikindeam pertinuisse. Fortasse illi *Gorberti*, qui circa annum 950. praefectus erat in Frisia, filii fatoresque fuerunt comitum de *Vechta*, de quibus vide supra §. 392. *Afchendorpe* enim olim spectasse, dicunt, ad comitatum Vechtensem, quem Bremam inter et Osnabrugam vrbes in tractu finitimo oppidi et praefecturae Wildeshufen et Cloppenburg, et in terminis dioeceseos Osnabrugensis et comitatus Diepholtani situm referunt. Eidem aiunt, praefecturae *Vechte* subesse XV parochias, et sub vna praefectura saepe comprehendi X vel XII villas, atque in eadem praefectura XXXI deprehendi structuras nobilium, qui germanice appellantur *Burgmänner*. Conf. Monumentorum Monast. Decuriam primam I. H. Nunningi p. 94 seqq.